Από το Συναξάρι - Τα άγια Θεοφάνεια

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 6 Ιανουαρίου, 2022

Μετά τριάντα έτη εν κρυπτώ βίου, έχοντας διανύσει όλα τα στάδια ζωής ενός κοινού ανθρώπου και έχοντας δώσει με τη διαγωγή του **το πρότυπο της ταπείνωσης**, της υπακοής στους γονείς και της υποταγής στον Νόμο, ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός εγκαινίασε το δημόσιο κήρυγμα και την πορεία που θα Τον οδηγούσε ως το Πάθος, με μία τρανή αποκάλυψη της θεότητάς Του. **Ο Πατήρ και το Άγιον Πνεύμα έδωσαν μαρτυρία ότι ο Ιησούς είναι αληθώς ο Μονογενής Υιός του Θεού, ομοούσιος τω Πατρί, το δεύτερο Πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, ο Λόγος που έγινε σαρξ για τη δική μας σωτηρία, ο Σωτήρ που ανήγγειλαν οι Προφήτες, και ότι στο Πρόσωπό Του η Θεότητα ενώθηκε ασυγχύτως με την ανθρώπινη φύση μας κάνοντας την να λάμπει από τη δόξα Του**.

Γι' αυτό το λόγο **η εορτή του Βαπτίσματος του Χριστού ονομάσθηκε Επιφάνεια ή Θεοφάνεια: δηλαδή φανέρωση της θεότητος του Χριστού και πρώτη σαφής αποκάλυψη του Μυστηρίου της Αγίας Τριάδος.**

Από την Ναζαρέτ της Γαλιλαίας ο Χριστός ήλθε τότε στην Ιουδαία, στις όχθες του Ιορδάνη. Εκεί συνήθιζε να κηρύττει **ο άγιος Ιωάννης ο Βαπτιστής, αφού προετοιμάσθηκε επί τριάντα χρόνια στην έρημο, με άσκηση, αποκοπή τού σαρκικού φρονήματος και προσευχή**· καλούσε τους Εβραίους να μετανοήσουν και βάπτιζε στα ύδατα του ποταμού το πλήθος κόσμου που προσέρχονταν εξαιτίας της φήμης του Προδρόμου ως δικαίου και μεγάλου προφήτη του Θεού.

Ανώτερο από τους καθαρμούς και το τελετουργικό λουτρό που υποδείκνυε ο Νόμος για την κάθαρση των ρύπων του σώματος (Λευϊτ. 15), **το βάπτισμα του Ιωάννη δεν χορηγούσε παρ' όλα αυτά άφεση των αμαρτιών –αυτή θα την εξασφάλιζε ο Σταυρός και η θυσία του Χριστού–** καταδίκαζε όμως την ανόσια διαγωγή των Εβραίων και τις παρανομίες τους υπενθυμίζοντας ότι πλησιάζει η

Ημέρα της Κρίσεως: ο «*μείζων εν γεννητοίς γυναικών*» Ιωάννης (Ματθ. 11:11) **τους οδηγούσε στη συνειδητοποίηση των αμαρτημάτων και στον πόθο μετανοίας και προετοίμαζε τις καρδιές ώστε να αναζητήσουν Εκείνον του οποίου είχε ταχθεί Πρόδρομος**. «*Εγώ μεν βαπτίζω υμάς εν ύδατι εις μετάνοιαν. Ο δε οπίσω μου ερχόμενος ισχυρότερός μου εστίν, ου ουκ ειμί ικανός τα υποδήματα βαστάσαι. Αυτός υμάς βαπτίσει εν Πνεύματι αγίω και πυρί*» (Ματθ. 3:11-12, Λουκ. 3:16, Μαρκ. 1:8).

Μέσα στο πλήθος που προσέρχονταν για να εξομολογηθούν τα αμαρτήματά τους και να βαπτιστούν στα ύδατα, ο Ιησούς προχώρησε προς τον Ιωάννη και του ζήτησε να βαπτισθεί. Εν τη απείρω φιλανθρωπία του ο Υιός του Θεού δεν αρκέστηκε να ενδυθεί το θνητό μας σαρκίο αλλά Εκείνος, ο Αθώος, ο Αμνός του Θεού ο άμωμος, προσέλαβε ακόμη και την κατάσταση του αμαρτωλού.

Ο Ιωάννης που, εκ κοιλίας μητρός του, τον είχε αναγνωρίσει ως Μεσσία, αναπηδώντας από χαρά (Λουκ. 1:41), άρχισε να τρέμει από φρίκη ενώπιον τέτοιου τολμήματος: **Πώς ο δούλος θα αποτολμούσε να καθάρει εν ύδατι τον Βασιλέα του Σύμπαντος; Πώς το δημιούργημα, ο πηλός θα τολμούσε να πλησιάσει τον ενσαρκωθέντα Λόγο χωρίς φόβο ότι η θεότητα θα τον κατακαύσει, όπως η φωτιά το ξερό χόρτο;** Ο Μωυσής και οι μέγιστοι των προφητών δεν τον είχαν αντικρίσει μόνο από μακριά (Εξ. 33:20-23) ή υπό μορφή σχημάτων και συμβόλων; Πώς θα τολμούσε να θέσει την χείρα του πάνω στην σκυμμένη κεφαλή τού Δημιουργού του για να τη βυθίσει στα ύδατα;

Ο Ιησούς του είπε: «*Άφες άρτι. Ούτω γαρ πρέπον εστίν ημίν πληρώσαι πάσαν δικαιοσύνην*» (Ματθ. 3:15).

Όπως την παραμονή του Πάθους Του ο Χριστός διέταξε τον Πέτρο να Τον αφήσει να Του πλύνει τα πόδια (βλ. Ιω. 13:6-9), έτσι και σήμερα ο Χριστός απωθεί τον ανθρώπινο φόβο του δούλου Του, που στέκει έντρομος ενώπιον μιας τέτοιας κενώσεως της θεότητος, και αναγγέλλει ότι με την Ενανθρώπησή Του ήλθε όχι μόνο για να πληρώσει τις εντολές του Νόμου, αλλά **για να εγκαινιάσει νέα και τελειότερη δικαιοσύνη: εκείνη της ταπείνωσης, της εκούσιας θυσίας και της αγάπης**. Ο Ιωάννης, εκπρόσωπος της Παλαιάς Διαθήκης, υποτάσσεται στην εντολή τού Κυρίου και καθίσταται ο υπουργήσας την **πράξη εγκαινιασμού της Καινής Διαθήκης**.

Καθαρός και αθώος από κάθε αμαρτία και κατά συνέπεια απαλλαγμένος από την αισχύνη που κυρίευσε τον Αδάμ (βλ. Γεν. 3:7-11), ο Χριστός ο νέος Αδάμ, κατήλθε γυμνός στον «*υδατόστρωτο τάφο*» (Ειρμός β’ ωδής Κανόνος Θεοφανείων), **σημαίνοντας έτσι την προσεχή κάθοδό του στα σκοτάδια του Άδη και την παραμονή του εντός τού μνήματος. Βυθίζεται στα ύδατα και κατά τις**

προρρήσεις των προφητών συντρίβει τη δύναμη του Σατανά που είχε αποτραβηχτεί στα βάθη τους (Ψαλμ. 73:13) και αναδύεται νικητής, αγγέλλοντας έτσι την Ανάστασή Του την τρίτη μέρα και την ανόρθωση του ανθρώπινου γένους αφού αποπλυθεί και καθαριστεί από την αμαρτία.

Οι ουρανοί, κλειστοί μετά την πτώση των πρωτοπλάστων, ανοίχθηκαν τότε άνωθεν Αυτού και η φωνή τού Πατρός από ψηλά μαρτύρησε : «*Ούτος εστίν ο υιός μου ο αγαπητός, εν ω ευδόκησα*» (Ματθ. 3:17). **Το Άγιο Πνεύμα συνένευσε με τη δική του μαρτυρία, επιφοιτώντας εν είδει λευκής περιστεράς –συμβόλου ειρήνης, πραότητας και συμφιλίωσης Θεού και ανθρώπων** (Γεν. 8)– και κατέδειξε, ως «θείος δάκτυλος», ότι **αυτός ο γυμνός άνθρωπος ήταν ο σαρκωθείς Μονογενής Υιός του Πατρός** , και ότι αυτός και όχι ο Ιωάννης, όπως νόμιζαν πολλοί Εβραίοι, ήταν ο αναμενόμενος Μεσσίας.**Με το βάπτισμά Του στον Ιορδάνη, ο Χριστός προανήγγελλε ότι θα λυτρώσει την ανθρωπότητα από το θάνατο και θα τον οδηγήσει στην επίγνωση της Αγίας Τριάδος δια του θανάτου και της Αναστάσεώς Του.**

Πολλές φορές στο παρελθόν ο Θεός είχε αποκαλυφθεί με θαύματα και σημεία, σε ενύπνια και οράσεις, διαμέσου των Αγγέλων, με εμπνευσμένα μηνύματα στους προφήτες ή διαμέσου θαυματουργικών παρεμβάσεων στην Ιστορία του Ισραήλ, για να παιδαγωγήσει, να τιμωρήσει ή να παρηγορήσει τον ατίθασο λαό του που έκλινε διαρκώς προς την ειδωλολατρία και την πολυθεΐα. Γι αυτό ακριβώς φανέρωνε τότε με σθένος την ενότητά του. «*Εγώ ειμί ο Ων*», είπε στον Μωυσή στην άφλεκτο βάτο (Εξ. 3:14). Και όταν αποκαλύφθηκε στη φωτιά στο όρος Σινά είπε: «*Άκουε, Ισραήλ. Κύριος ο Θεός ημών Κύριος εις εστί. Και αγαπήσεις Κύριον τον Θεόν σου εξ όλης της καρδίας σου και εξ όλης της ψυχής σου και εξ όλης της δυνάμεώς σου*» (Δευτ. 6:4, Ματθ. 22:37).

Σήμερα όμως, ο Πατήρ και το Άγιο Πνεύμα συμμαρτυρούν επιβεβαιώνοντας ότι αυτός ο άνθρωπος που ανέρχεται από τα ύδατα είναι ο Μονογενής Υιός και Λόγος του Θεού, ο οποίος με την Ενσάρκωσή Του μας αποκάλυψε την δόξα του Θεού και μας κατέστησε γνωστό ότι η μία και μόνη φύσις του Θεού μετέχεται αρρήτως, χωρίς ωστόσο να διαιρείται, στον Πατέρα, τον Υιό και το Άγιον Πνεύμα. Θεός ο Πατήρ, Θεός ο Υιός, Θεός και το Άγιον Πνεύμα: όχι τρεις θεοί, αλλά **τρία Πρόσωπα (υποστάσεις) σε μία φύση (ουσία)**. Τρεις ήλιοι ή τρεις φωστήρες, διαφανείς ο ένας από τον άλλον, που ενώνονται αλλά δεν συγχέονται μέσα στο ενιαίο φως τους.

Μυστήριο μυστηρίων, ασύλληπτο για την ανθρώπινη διάνοια και τη θεωρία των αγγέλων, το οποίο ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός, με το Βάπτισμά Του στον Ιορδάνη και το «βάπτισμά» Του στο θάνατο, όχι μόνο μας το γνώρισε εξωτερικά, αλλά μας έκανε κοινωνούς του. «*Και ο Λόγος σαρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν, και εθεασάμεθα την δόξα αυτού, δόξαν ως Μονογενούς παρά Πατρός, πλήρης*

χάριτος και αληθείας» (Ιω. 1:14).

Με την ανάβασή Του προς τον Θεό, μετά την εκ νεκρών Ανάστασή Του, για να καθίσει με το σώμα εις τα δεξιά του Πατρός, ανοίγει οριστικά τους ουρανούς στην ανθρώπινη φύση και την καθιστά ικανή να συμμετέχει, δια της χάριτος του αγίου Πνεύματος, στην κοινή και αιώνια δόξα και στο κοινό και αιώνιο φως της Αγίας Τριάδος.

Ορισμένοι αναφέρουν ότι η λάμψη αυτή της δόξης του Θεού, αυτό το φως το φαεινότερο από κάθε άλλο φως του κόσμου, **έγινε αισθητό τη στιγμή του Βαπτίσματος του Χριστού, όπως και την ημέρα της θείας Μεταμορφώσεως στο Θαβώρ** (6 Αυγ.), διότι το απαστράπτον φως της θεωμένης ανθρώπινης φύσης του Χριστού είναι εκείνο που μας μυσταγωγεί στο φως της Αγίας Τριάδος.

(Από το βιβλίο: "Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας", υπό Ιερομονάχου Μακαρίου Σιμωνοπετρίτου. Τόμος πέμπτος, Ιανουάριος. Εκδόσεις "Ίνδικτος", σελ. 74)

(Πηγή ψηφ. κειμένου: koinoniaorthodoxias.org*)*